

Vårdhygieniska riktlinjer - Vattkoppor

Bakgrund

Vattkoppor orsakas av vattkoppsvirus (Varicella zoster-virus) och är mycket smittsamt. Virus finns både i luftvägarna och i blåsorna och smittar främst luftburet, men även via dropp- och kontaktsmitta. Inkubationstiden är 10-21 dygn (de flesta insjuknar efter 14-16 dygn). Smittsamheten börjar redan ett par dagar innan utslagen debuterar.

Patienter med misstänkt eller konstaterad vattkoppsinfektion ska inte placeras i väntrum eller vistas i andra allmänna utrymmen på vårdinrättningar.

Om en patient med vattkoppor vistats i vården utan adekvata smittskyddsåtgärder, t ex suttit i väntrum tillsammans med andra, ska smittspårning göras i samråd med Vårdhygien.

Skärpta hygienrutiner

Patient med vattkoppor bör i första hand vårdas av personal som är immun mot vattkoppor, dvs som själva haft vattkoppor eller är vaccinerade. Basala hygienrutiner skall tillämpas. Vid patientnära kontakt med risk för stänk (t.ex. hosta/nysning) används även visir. Om icke-immun personal måste vårda eller bedöma patient med vattkoppor skall andningsskydd (FFP3) användas.

Placering av vårdtagare

Öppenvård

Patient med misstänkt eller bekräftad vattkoppsinfektion ska inte vistas i allmänna lokaler. Ta patienten direkt till undersökningsrum, helst direkt utifrån. Om detta inte är möjligt, välj den väg med lägst risk för att exponera andra.

Inläggning på sjukhus

Patient med misstänkt eller bekräftad vattkoppsinfektion ska undersökas och vårdas på rum med sluss och ventilation anpassad för luftburen smitta.

Städning, rengöring och desinfektion

Öppenvård

- Utrustning och ytor med hög smittrisk (exempelvis ovansida brits, undersökningsstol, rullande vagnar, arbetsytor, medicinteknisk utrustning, undersökningslampa, handtag) bearbetas med ytdesinfektion.
- Om britspapper används ska det bytas mellan varje patient.

Slutenvård

Daglig städning

- Synlig smuts behöver först torkas bort med vatten och eventuellt rengöringsmedel.
- Använd sedan mikrofiberduk med ytdesinfektion.
- Patientnära ytor och tagställen, exempelvis handtag, ledstänger, larmknappar, strömbrytare, sängbord, sängpanel, sänglampa, dävert och sänggrindar bearbetas mekaniskt. Tänk även på kanter, ovan- och undersida på möbler och utrustning.
- Städa golv med fuktad mopp.
- Använda mikrofiberdukar och moppar läggs i plastpåse för vidare transport till tvätt.
- Torka av moppstativet med ytdesinfektion efter användning.

Slutstädning

- Inspektera rummet för att bedöma rengöringsbehovet.
- Börja med att torka bort synlig smuts på utrustning och ytor runt patientplats med vatten och vid behov rengöringsmedel.
- Kuddar, täcken och filter skickas till tvätt. Eventuella engångsdraperier byts.
- Dragkedjan på madrassöverdraget öppnas för att kontrollera att inget läckage skett. Vid läckage ska överdrag och madrass kasseras.
- Toalettpappersrullen, handskar och annat engångsmateriel som varit i patientens närhet eller hanterats av personal slängs.
- Engångsmateriel som förvarats i närförråd slängs om inte renhetsgraden kan garanteras.
- Alla ytor i listan nedan bearbetas med ytdesinfektion på mikrofiberduk. Byt duk ofta!

I vådrummet:
Dörr och dörrkarm (tagytor), dörrhandtag
Medicinteknisk utrustning t.ex. droppställning, infusionspump
Skärmvägg
Panel ovanför sängplats inklusive uttag för gas och sug
Sänggrindar, sänggavlar, sängbotten, dävert (underredet på sängen ska vara synligt rent), fjärrkontroll till säng
Madrassens ovan- och undersida
Sänglampa
Sängbord (ovan- och undersida samt lådor)
Övriga möbler (t.ex. bord, fåtölj, stol). Glöm inte undersida på armstöd och bordskant.
Patientgarderob, in- och utsida, ovansida och handtag
Närförråd (in- och utsida, ovansida och handtag)
Handfat, blandare, spegel, torkypappershållare och övrig utrustning kring handfatet.
Hållare för desinfektionsmedel, tvål, kräkpåsar mm.
Stativ/hållare för avfall och tvättsäck

Ledstänger
Fönsterbräda, fönsterhandtag, vridstång för persienn
Taklift inklusive fjärrkontroll
Tv inklusive fjärrkontroll
Övrig teknisk installation, strömbrytare, vägguttag, närvaroknappar, larmknappar, displayer
I toalettutrymmet:
Dörr och dörrkarm (tagytor), dörrhandtag
Strömbrytare, väggkontakter, larmknappar
Spegel
Hyllor
Stativ/hållare för avfall och tvättsäck
Ledstänger
Hållare för handsprit och tvål
Torkpappershållare
Duschutrymme, blandare, slang, duschmunstycke, duschpall/stol
Handfat och blandare
WC-stol ut- och invändigt, spolknapp, stödhandtag
Toalettpappershållare
Spoldesinfektorns display och utsida
Hyllor och skåp

- Städa golvet med fuktad mopp.
- Lägg använda mikrofiberdukar och moppar i plastpåse för vidare transport till tvätt.
- Torka av moppstativet med ytdesinfektion efter användning.

OBS! Rummet ska stå oanvänt i minst två timmar (120 minuter) innan det används till nästa patient.

Punktidesinfektion

- Vid spill av kroppsvätskor utförs punktidesinfektion med ytdesinfektion.

Rengöring av flergångsmateriel och hjälpmedel

- Utrustning som används till flera patienter desinfekteras med ytdesinfektion.
- Material som tål värme körs i disk- eller spoldesinfektor.

Tvätt

Tvätt hanteras som vanligt. Tvätt som är kraftigt nedsmutsad av kroppsvätskor läggs i en vattenlöslig tvättsäck tillsammans med torr tvätt så att inte säcken löses upp under transporten. Stoppa den vattenlösliga säcken i en vanlig tvättsäck och låt det rosa plastbandet hänga ut.

Patientens egna kläder ska inte tvättas i tvättmaskin på enheten. Smutsiga kläder läggs i plastpåse och skickas med patienten hem.

Avfall

Avfall hanteras som vanligt. Avfall som är kraftigt kontaminerat av kroppsvätskor och där risk för läckage finns, slängs i behållare för smittförande avfall.

Mathantering

Patient med vattkoppor ska serveras maten. Hantera porslin och matbrickor som vanligt.

Behandling och undersökning på annan enhet

Undersökningar och behandlingar ska om möjligt utföras på vårdrummet. Om detta inte är möjligt ska mottagande enhet informeras om att patienten har vattkoppor i god tid innan patienten skickas. Mottagande enhet kan behöva tid att evakuera patienter och personal som saknar immunitet.

Transportör ska ha immunitet mot vattkoppor.

Fysioterapi eller aktivitet i gemensam lokal

Patienter i smittsam fas ska inte delta i gemensamma aktiviteter, men kan erbjudas fysioterapi på rummet.

Transporter

Transport av patient inomhus ska i det längsta undvikas pga smittrisk. Transport mellan sjukhusbyggnader sker om möjligt utomhus. Fordonstransport mellan vårdinrättningar ska om möjligt ske med egen bil om patienten är opåverkad

Vid låg misstanke om vattkoppor kan patienten åka med vanlig sjuktransport/taxi. Chauffören behöver inte informeras.

Vid hög misstanke eller bekräftad vattkoppsinfektion ska patienten transporteras med ambulans om transport med egen bil ej kan ske. Om icke-immun ambulanspersonal måste transportera patient med vattkoppor skall andningsskydd (FFP3) användas. Luckan mellan förarhytt och patientutrymme ska vara stängd och personal i patientutrymme ska bära andningsskydd (FFP3). Vädra och rengör ambulansen efter avslutad transport.

Besökare

Personer som saknar immunitet mot vattkoppor ska undvika besök, men det kan beviljas under särskilda omständigheter. Vårdande enhet beslutar om eventuella åtgärder måste vidtas för att förhindra smittspridning till besökare.

Vårdpersonal

Personal som inte har haft vattkoppor eller är ovaccinerad bör inte vårda patient med vattkoppor. Om icke-immun personal måste vårda eller bedöma patient med vattkoppor skall adekvat skyddsutrustning användas.

Smittfriförklaring

Patienten är smittfri när alla blåsorna torkat in.